

+ Welkom hier en nu, in deze kerk op deze avond. Wij vieren de geboorte van Jezus van Nazareth. In heel deze viering zingen we over die geboorte. De liederen hebben hun oorsprong ergens in de twintig eeuwen tussen de geboorte van Jezus en nu. Wij zingen ze in het Nederlands, het Engels, het Duits, het Latijn en in het Grieks. Alsof we in dit uur de tijd van twintig eeuwen en de ruimte van naties en volken willen omvatten. En inderdaad, de droom van het kerstfeest is omvattend. Dat ligt bijvoorbeeld uitgedrukt in de woorden ‘Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen van goede wil.’ Kerstmis heeft van doen met de aarde en met de hemel, dat wil zeggen: met onze alledaagse realiteit en met datgene wat die realiteit omvat en te boven gaat. Met onze buitenkant en met onze binnenkant. Een omvattende droom. Hij sluit ook ons in zoals wij hier bij elkaar zijn. Wij zijn geboren en mens geworden. Ieder met een eigen gezicht, een eigen ziel, met eigen gaven en gebreken. We vieren het feest van de menswording, die van Jezus en die van onszelf.

Laten we ons een moment toekeren naar de stilte in onszelf

Kyrie Gloria Gebed

God, wij vieren uw aanwezigheid in de geboorte van Jezus. Maak ons ontvankelijk voor die aanwezigheid. Geef ons de moed onverschilligheid te overwinnen. Geef ons de creativiteit ons opnieuw te verwonderen over dit kind, teken van uw nabijheid. Geef ons de openheid om het bijzondere te zien in het gewone. Dat vragen wij U door Hem wiens geboorte wij nu vieren, Jezus Christus. Amen.

Jes. 9:1-3,5-6 Lk.2:1-14 Eer zij God in deze dagen

Overweging

De woorden die wij zojuist zongen zijn oud en eeuwenlang door vele kelen gegaan. Ze zijn ontleend aan het kerstverhaal waarin de engelen dit lied ten gehore brengen voor de herders die niet ver van de geboorteplaats van Jezus hun kudde hoeden. ‘Eer aan God in den hoge: gloria in excelsis Deo’. Wij zongen het de engelen na, en je kunt het tot op de dag van vandaag horen op youtube of andere media. Je hebt de keuze tussen de Gregoriaanse melodie, de muziek van Vivaldi of de voordracht van Andrea Bocelli. Overal krijgt dat woord ‘gloria’ een accent. In het gregoriaans door de opstijgende of juist neerdalende beweging. Bij Vivaldi door het steeds opnieuw herhalen: gloria – gloria – gloria. Bij Andrea Bocelli en bij ons door de dansende melodie op glo-o-o ria. De evangelielezing plaatst de tekst van dit lied op een veld waar schapen grazen en herders waken. Inderdaad, een heel andere omgeving dan die van concertzaal of kerk.

Vanwaar deze uitbundigheid rond het woord ‘gloria’, wat glorie, eer, roem, heerlijkheid betekent? Er is blijkbaar iets gebeurd dat gevoelens oproept van verbazing, feest en vreugde. Dat is opmerkelijk, want wat er feitelijk gebeurt lijkt geen wereldschokkend nieuws. Een baby, geboren ver van huis, liggend in een geïmproviseerd bedje. De tegenstelling van gloriegezing en feitelijke situatie kan bijna niet groter zijn. God in den hoge en een kind tussen de planken van een voederbak. Toch lokt precies die combinatie uit tot een vreugdezang. En precies die combinatie is typisch voor het feest dat wij nu vieren.

Een combinatie van tegenstellingen. Het verhaal daarover is voortdurend aanwezig in ons leven en valt ons in deze nacht op een speciale manier te beurt. Het verhaal van hoog en laag, van macht en onmacht, van weerbaarheid en weerloosheid. Eer aan God in den hoge? Ja, omdat wij God kunnen zien in een kind dat in de kribbe ligt: kwetsbaar, het kan niet opkomen voor zichzelf. In dat kind, in die kwetsbaarheid, verschijnt God. Kerstmis is het feest van glorie en vrede, naar de hemel stijgen en neerdalen, rechtop staan en buigen.

Er is sprake van een tweeluik, twee kanten van een medaille die om ieders hals hangt. Wij kennen de rol die macht en onmacht spelen in het leven. Wij beleven dagelijks de hachelijke verhouding tussen een opdracht geven en luisteren, tussen doen en ondergáán, tussen initiatief nemen en wachten, tussen presteren en krijgen. De boodschap van het kerstverhaal gaat over deze tegenstellingen en legt de nadruk op de passieve kant erin. Gods kracht openbaart zich in een weerloos kind. Op dat thema varieert het evangelie steeds opnieuw. Daar worden de polen genoemd waartussen onze ontwikkeling als mens zich afspeelt: winnen en verliezen, sterk en zwak. Wie een goede verhouding vindt tussen deze tegenstellingen zal niet vast roesten in de schijnbaar vastliggende patronen van sterk en zwak, jong en oud, zichzelf bevestigen en zichzelf weggeven, onafhankelijkheid en afhankelijkheid.

Het accent op de ontvankelijke kant in de mens is kenmerkend voor kerstmis en voor christelijk geloven. Critici van het christendom hebben dit geloof daarom vaak betiteld als een slavengodsdiens. U mag zelf beslissen. Het kerstverhaal van Lucas laat ons niet op bezoek gaan bij een stralend koningskind in een paleis. Centraal staat een weerloos kind in een stal omdat zijn ouders nergens anders onderdak konden vinden. De liefde van God is neergedaald in dat kind en in allen die in verwondering om hem heen staan: Maria en Jozef. En de herders, zo ongeveer de meest onaanzienlijken van hun omgeving. Paulus zal later zeggen: ‘kracht wordt zichtbaar in zwakheid’. In het leven van Jezus werd die kracht zichtbaar in dingen die hij heeft gedaan en onderwezen. Zonder hem zou de wereld er anders uitzien. Hij leerde ons

kwaad niet met kwaad te vergelden, om voorzichtig te zijn met ons oordeel over anderen, om oog te hebben voor elkaar, met name voor hen die kwetsbaar en in nood zijn. Gloria in excelsis Deo. Wij zingen voor God in den hoge die mens geworden is in een onaanzienlijk, maar goddelijk kind.

Vóór tafelgebed

In de viering van de eucharistie herdenken wij de geboorte, het leven en de dood van Jezus Christus. Wij doen dat door te doen wat hij deed op de laatste avond van zijn leven met zijn leerlingen. Hij deelde met hen brood en wijn en zei: dit ben ik, dit is mijn lichaam. Doe ook zo en houd de gedachtenis aan mij levend. In die geest bidden wij het tafelgebed.

Vredesgebed en vredeswens

Wij bidden u dat de eenvoud van een kind gids mag zijn op onze levensweg. Behoed ons voor macht ter wille van de macht. Bescherm ons tegen zinloos geweld. Geef ons oog voor wat onaanzienlijk is. Laat ons de menswording herkennen in ieder mensenkind. Kom met Uw vrede in ons midden.

Die vrede zij altijd met u.

Geef elkaar een teken van vrede.

Slotgebed

Eeuwige, wij leggen voor u neer wat ons bezighoudt .

Laat ons ervaren dat uw kracht kan doordringen in onze zwakheid.

Laat de viering van kerstmis ruimte scheppen in ons hart,

zodat wij openstaan voor het goede dat in ons leeft

en wij het laten doorwerken in ons doen en laten.

Dat vragen wij U door Christus, uw zoon, onze broeder. Amen

Voorbeden

Wij vieren kerstmis op de drempel van de tijd. Het licht gaat de overhand krijgen op de duisternis. God, geef ons de kracht om opnieuw te beginnen, niet alsof er nooit iets is geweest, maar in een nieuwe onbevangenheid voor het mysterie in al wat bestaat.

Laat ons zingend bidden

Wij bidden voor alle kinderen die in onze wereld geboren worden: Dat zij niet uitgebuit of misbruikt worden. Dat zij kind mogen zijn en dat onze ogen open gaan voor het goddelijke in elk mensenkind.

Laat ons zingend bidden

Voor deze gemeenschap hier bijeen: dat wij elkaar laten delen in de vreugde van deze nacht. Voor de zieken onder ons, dat wij elkaar troost en bemoediging schenken. Voor onze overledenen, dat zij mogen leven in Gods licht.

Laat ons zingend bidden